גושפרתה עריכה כל כי-תנ"ל
יג אלול - 28/8/2015

| יאיר לביא |

חוזרים לשורשים

צילומים: רעיה ורדי

עימותים בין ערבים ומתנחלים ביהודה ושומרון הם לצערנו עניין שבשגרה. אולם דווקא אצלנו בגוש עציון ישנו פוטנציאל גדול יותר לדו-קיום, כך מאמין ארגון 'שורשים', שהוקם לפני כשנה וחצי, ושם בראש מעייניו את ההדברות והסובלנות בין העם היהודי והעם הערבי. הרב חנן שלזינגר ועלי אבו עוואד מאמינים שרוב התושבים מעוניינים בשלום, ואם יבוא לציון גואל, הוא לא יבוא מהחלטות ממשלה, אלא מקירוב הלבבות של המתנחלים והפלסטינאים שנמצאים בשטח עצמו.

כתבה זו נכתבה בימים שלאחר האירועים בכפר דומא ובמצעד הגאווה. חייהם של משפחת בנקי ומשפחת דוואבשה כבר לא יהיו אותו דבר. עבור רובנו, עם הזמן, משפחת דוואבשה, תהפוך לעוד שם ברשימה הארוכה של קרבנות הסכסוך הישראלי-פלשתיני ושירה בנקי תהיה עוד שם ברשימת קרבנות חוסר הסובלנות שבתוך החברה שלנו. עצרות רבות נעשו נגד הפיגועים, ומכל גוני הקשת הפוליטית נשמע גינוי נרחב ואחיד לאותם פעולות. חבר חילוני מצור הדסה, שהלך לעצרת שהתקיימה בירושלים, אמר לי בעצב: "העצרות האלו מיותרות. אלו תמיד אותם אנשים; קיוויתי לראות חרדים ודתיים לאומיים, אבל היו שם רק אנשים כמוני". אני מודה שדבריו הפתיעו אותי למדיי, אני יודע עד כמה ההתנגדות למעשים בציבור הדתי לאומי גדולה, ולרגע התפלאתי שיש אנשים מבחוץ שלא רואים את זה כך, וחושבים שישנה תמיכה ציבורית למעשים האלו. לשמחתי הרבה הגיעו לידיי תמונות מעצרת שנערכה על ידי תושבי הגוש בצומת גוש עציון, והראיתי אותם לאותו חבר שלא הבין כל כך איך הוא רואה 'מתנחלים', פלשתינים ואת ח"כ יאיר לפיד בתמונה אחת. די היה בתמונה אחת לגרום לו להבין, שהמציאות ביהודה ושומרון הרבה יותר מורכבת ממה שנראה מרחוק. מאוחר יותר גיליתי, שהעצרת היא יזמה של ארגון 'שורשים', שאותם למדתי להכיר במהלך כתיבת הכתבה.

כשראיינתי את הרב חנן שלזינגר ואת עלי אבו עוואד לכתבה, ראיתי אנשים הראויים להיקרא 'אנשי שלום', לא במובן המעוות של המילה - אלו שמקבלים את הנרטיב הפלשתינאי ומתכחשים לנרטיב היהודי, אלא אנשי שלום ששואפים לשלום במובן האמתי של המילה, שלום אמיץ שנעשה בין אנשים החלוקים בדעותיהם ובאמונתם.

"צריך לשנות כאן תפיסה מחשבתית". עלי אבו עוואד (מימין) והרב חנן שלזינגר

עלי עבו עוואד: "הייתי בשוק שראיתי ישראלי בוכה, לא ידעתי שליהודים יש דמעות בכלל. ממה שספגתי בחיים שלי, לא ראיתי את הכאב של האחר, לא ראיתי אותו כאדם, הוא נושם והוא מולי אבל בתוכו יש שטן, זה מה שחשבתי על היהודים"

◈ ◈ ◈

מרכז 'שורשים' נמצא בשטח חקלאי של משפחת אבו עוואד מבית אומר. אני נוסע בשביל העפר המוביל אל השטח, יורד מהרכב והולך לכיוון קבוצת אנשים היושבת בפינה מוצלת. קבוצה של יהודים אמריקאים יושבים בחצי מעגל, ומולם עומדים הרב חנן שלזינגר כנציג היהודי ולצדו עלי אבו עוואד כנציג הפלשתיני. לצערי, ברגע שאני מתמקם נגמר הדיון, והקבוצה ממהרת לעלות אל האוטובוס לעבר היעד הבא. אך כעת, כשהמקום שקט יותר, כאשר בפינה אחת יושבים בני משפחתו של עלי ובצד השני הילדים הקטנים יותר משחקים בארגז חול מאולתר, אני יכול לשבת ולראיין את שני האנשים.

אצל **הרב שלזינגר**, תושב אלון שבות, שהחל להתעמק בסכסוך הישראלי פלשתיני רק לפני שנה וחצי, הכול עדיין חי ותוסס, הוא מדבר מתוך מקום מאוד רגשי ודינמי, ויש משהו מידבק בהתרגשות שלו. עלי לעומתו, 'פעיל שלום' מעל לחמש עשרה שנה, מדבר ממקום שקול יותר ויודע להתנסח ברהיטות ולהעביר את הרעיונות שלו בצורה בהירה ופשוטה, הוא איש של מילים ובנוסף לפעילותו בשורשים הוא גם עובד בימים אלו על כתיבת ספרו 'תקווה כואבת', המספר את סיפור חייו ואת האידאולוגיה של אי-האלימות שהוא דוגל בה כדרך חיים ובהקשר הפלשתינאי.

המפגש בין שני אנשים אלו התרחש כאשר שניים מתלמידיו של הרב פרומן, שאול יודלמן וזיאד סאבטין, רצו להקים מקום של מפגשים סביב החיבור המשותף לאדמה בחוסאן. היזמה לא יצאה לפועל עקב לחצים פוליטיים שונים, והם חיפשו מקום אחר להקמת המקום. באותה תקופה עלי אבו עוואד מבית אומר החליט להקים תנועה פלסטינאית בלתי אלימה, והחליט לבנות את המרכז בחלקה שלו. מישהו קישר בין שלושת האנשים, הם נפגשו יחד ועלי הזמין אותם להקים את המרכז בשטח שלו. בינתיים הרב שלזינגר, ששמע על המפגשים האלו >>

ורצה לפגוש ולשוחח עם פלשתינאים, הגיע למפגש עם האנשים הנ"ל ואחרים ל"מפגש ששינה את חייו". בדיעבד הסתבר שהיה זה מפגש הייסוד של 'שורשים'.

מתנחל שטן, ערבי מחבל

עלי אבו עוואד, בן 43, ישב בכלא הישראלי ארבע שנים לאחר שזרק אבנים. אימו ישבה במקביל בכלא על היותה חברת הנהגת אשף לפני הסכמי אוסלו. "נעצרתי בגיל 17 והייתי בכלא הישראלי. השב"כ רצה שאמסור מידע על אימא שלי ולא הסכמתי, אז שפטו אותי לעשר שנים". לאחר שרצה לפגוש את אמו שהייתה כלואה בכלא אחר הוא, אמו ועוד פלשתינאים פתחו בשביתת רעב. "לראשונה בחיי הצלחתי להשיג משהו מהישראלים, וזה היה דרך פעולה לא אלימה. ראיתי וגיליתי את ההשפעה והכוח של אי-אלימות, והתחלתי ללמוד על זה", מספר עלי.

באינתיפאדה השנייה נורה ונהרג אחיו של עלי על ידי חייל. "הכאב היה כל כך גדול, שהרגש הבסיסי היה לנקום בכמה שיותר אנשים, אבל כמה? אלף? מיליון? זה לא היה מחזיר את אח שלי", נזכר עלי. "היה לי מזל, איבדתי את אח שלי אך לא איבדתי את הראש".

יותר מכול זכור לו מפגש עצמתי ביותר שהיה לו עם משלחת של הורים שכולים, שבאו אליו הביתה וגרמו לו לשנות את תפיסת עולמו. "הופתעתי שיש משלחת כזו שרוצה להגיע והייתי בשוק שראיתי ישראלי בוכה, לא ידעתי שליהודים יש דמעות בכלל. ממה שספגתי בחיים שלי, לא ראיתי את הכאב של האחר, לא ראיתי אותו כאדם, הוא נושם והוא מולי אבל בתוכו יש שטן, זה מה שחשבתי על היהודים. המפגש השפיע עליי מאוד. בגיל 31 ראיתי פנים אחרות שממשלת ישראל מעולם לא הצליחה להראות לי, ואמרתי לעצמי, שאם אנשים שחוו את הכאב הגדול ביותר מסוגלים להכיר בזכויות שלי ובכאב שלי, אז נראה לי שהנקמה הכי רחבה היא פיוס".

ספרו על הפעם הראשונה שהרגשתם את ההתנגשות בין הדעה הקדומה לבין המפגש פנים אל פנים?

הרב שלזינגר: "כשפגשתי לראשונה מישהו מבית אומר, מקום שבכלל לא חשבתי שיש בו אנשים שאפשר לדבר אתם. הופתעתי כשאחד מהאנשים הוציא סמארטפון מהכיס שלו, והבנתי

עלי אבו עוואד: "אני רוצה להגיע למצב שכל פגיעה באדם תיחשב פשע, לא משנה מי עושה את זה. כל מעשה קיצוני יהיה פשע, זה מאתגר את הפתרון. מבחינתי השלום הוא לראות את זכויות האדם בהרמוניה, מבחינה פוליטית, דתית או כלכלית"

עד כמה הדעות הקדומות מושרשות בי. הדעות שלי נבעו מבערות ומהתקשורת. לאחר הפגישה הראשונית עברתי תהליך ארוך וקשה, שבו בעצם כל תפיסת העולם הקודמת שלי התנפצה, ובניתי לעצמי תפיסה רחבה יותר. במשך כמה חודשים כאבו לי הגוף והבטן, עברתי תהליך פסיכולוגי ורוחני משמעותי מאוד, שבו הרחבתי את הנשמה שלי לקבל עוד תפיסות".

עלי: "גדלתי בצורה כזו, שאני רואה את המתנחל בתור השטן שרוצה לבלוע אותי, אחרי שהכרתי יותר את החברה הישראלית זה יצר אצלי היכרות עם האנושיות שבכולנו, אבל עדיין לא ציפיתי שמתנחל יכיר בזכויות שלי, לא ציפיתי שתהיה עצרת בכיכר, ושיגידו שמשהו נורא קרה למשפחה שנשרפה ושהם מתביישים במה שקרה. זה משפיע". מבחינת עלי כל מי שמשתתף ביזמה של 'שורשים' הוא גיבור, כי הוא מעז לגעת ולשבת עם 'השטן' ומוכן לגלות את האדם שבתוכו ולעשות עוד צעד לכיוון של פתרון ופיוס.

הרעיון העומד מאחורי 'שורשים' הוא, ששני הצדדים חיים כאן ביחד ויש מגע גאוגרפי יום-יומי, אבל אין שום הבנה ושום ניסיון ללמוד איך השני חושב או חי, מה הצרכים שלו, מה החלומות שלו ומה הזהות שלו. על פי התפיסה של 'שורשים' חוסר הידיעה הזו גורמת לחוסר הבנה של הזולת ובניית דעות קדומות וסטראוטיפיות המובילות לטינה ולשנאה. בארגון לא משעמם. הוא מעביר סדנאות והרצאות לקבוצות מחו"ל, בין 3 ל- 4 בשבוע, וגם מגיעות קבוצות מהארץ ומכינות קדם צבאיות.

הרב שלזינגר מדבר על רעיון שמוכר מאוד מעולם הפסיכולוגיה - אנו לא רואים את המציאות כפי שהיא אלא דרך עיוות בתפיסה, ואותו עיוות יוצר מציאות מעוותת: "כשאני אגיד את זה לרוב האנשים בחוץ הם יגידו שאני משוגע, הם יגידו 'אתה לא רואה שהם הורגים אותנו!', גם הערבים וגם היהודים, כמובן שיש קרבנות והרוגים, אך האם צריך להאשים חברה שלמה בכך? ב'שורשים' אנחנו מנסים לסתור ולפרק את הדעות הקדומות על ידי מפגשים אנושיים. אני מאמין שכיום כל פתרון פוליטי הוא בלתי אפשרי, מאחר שאף אחד מהצדדים לא מכיר באמת של הטענות של הצד השני ואנחנו מנסים להכשיר את הקרקע לחיים בצוותא, למען פתרון בטוח וצודק לשני הצדדים".

עלי מוסיף: "דרכנו היא אחרת, היא לא לארגן משלחת לאוסלו ולארגן משא ומתן, דרכנו היא לעבוד דרך העם. אני הגעתי להרבה ישראלים, הסתובבתי הרבה בעולם עם הרבה תנועות שלום, אוניברסיטאות, ואפילו דיברתי בכנסת. בסוף הבנתי שאני נמצא במין בועה כזו, שאני מתפקד יפה עם היפים והנחמדים אבל משהו היה חסר. השמאל הישראלי לא מחובר למציאות היום-יומית שלי, הסבל שלי הוא כאן בגדה, והסטריאוטיפים הקיימים כאן גורמים לעם שלי לסבול יותר, ההתעוררות צריכה להיות כאן. קל מאוד לקיים ועידה במלון חמישה כוכבים, יש הרבה ארגוני שלום בעולם והם גם משלמים טוב על זה, אבל להיות אמיץ ולגעת בלב הבעיה, כאן, בגדה ולדבר עם המתנחלים, אני חושב שזה הכלי הכי חשוב. המטרה היא לא לשכנע אף אחד >>

בשום דבר, רק לשדר פנים אחרות של העם שלי. זכותי היא לא דרך איום על הזכויות שלך, להפך, הזכות שלי תתקיים ברגע שהזכות שלך תתקיים גם כן בהרמוניה. אם יש זכות דתית לאומה היהודית באדמה הזו בגדה, צריך שההיכרות הזו לא תבוא על חשבון העם הפלסטיני. אני אכיר בזכות הזו אך לא תחת כיבוש".

לא מוכן לדבר עם קוף

במסגרת הפעילויות של שורשים מתקיימים מפגשי עומק, בין תושבי הגוש היהודים והפלשתינאים. ישנם מפגשים 'שטחיים' יותר, שבהם לא חייבים לדון בעומקם של דברים אלא פשוט לשבת ולהכיר זה את זה. ישנן קבוצות מפגש כגון קבוצת מנהיגים וקבוצת נשים, אירועים תרבותיים והרצאות. בשנה שעברה צום י"ז בתמוז יצא בזמן של חודש הרמדאן, התכנסו מספר שווה של יהודים ושל פלסטינאים להרצאה משותפת, שבה כל אחד למד על חגו של האחר, השנה נערך מפגש דומה, בצום תשעה באב.

לא תמיד המפגשים האלו עוברים חלק. הרב שלזינגר מספר על מפגש אחד שבו הם הרצו לפני מכינה קדם צבאית. אחד הנערים שם לא רצה להגיע להרצאה, ואמר 'שהוא לא מוכן לדבר עם קוף'. בסופו של דבר אותו נער ישב לשיחה בארבע עיניים עם עלי. "הם לחצו ידיים והוא אמר לעלי שחבר שלו נרצח בפיגוע ומאז הוא שונא ערבים, אבל עכשיו כבר לא".

לב לבה של הפעילות הוא בגוש, עם אנשים מקומיים משני הצדדים, אבל רוב היקף הפעילות - לצורך גיוס כספים - הוא עם קבוצות מחו"ל. כשמונים אחוז - קבוצות יהודיות, והיתר נוצריות בעיקר, אך גם קבוצות מעורבות של יהודים נוצרים ומוסלמים.

המפגשים הם לא תמיד בין יהודים לפלשתינאים, ישנם גם מפגשים של יהודים עם יהודים ופלשתינאים עם פלשתינאים. מטרות מפגשים אלו - ללמוד על ההיסטוריה של האסלאם, להבין שיש פה עם אחר. "המטרה בפעילות הזו היא לפקוח עיניים ולבבות ולצאת מהאטימות המונעת מאתנו לראות מעבר לעצמנו". אומר הרב שלזינגר.

האם באמת אפשרי לחיות ביחד כשכל צד חושב שהוא צודק?

הרב שלזינגר: "הרב קוק אמר שיש אמת בכל

הרב שלזינגר: "בהתחלה פרסמתי את היזמה במייל היישובי. היה מישהו שכתב ברשימה של אלון שבות: 'הבנתי נכון? אתה מביא מחבל אלינו הביתה שיגיד לנו איך להתנהג – השתגעת?' עוד מספר אנשים מאותו הפורום הסכימו אתו. בפומבי לא היה כמעט אף אחד שהגן על התפיסה שלי"

דבר, מי שחושב שכל האמת אצלו, יש לו למעשה תפיסה שקרית, כי זו אמת חלקית המתחזה לאמת שלמה. אני גיליתי שחייתי בשקר תקופה ארוכה, אני עדיין מאמין במה שהאמנתי בו בעבר, בציונות ובחיבור ההיסטורי שלנו לאדמה הזאת, אבל האמת שלי פינתה מקום לעוד אמת, וזה הרחיב לי את הנפש".

עלי (בחיוך): "עד לפני שנה וחצי כאב לי הגב כי היה לי עם שלם על הכתף; היום יש לי שני עמים על הכתף, וזה קשה יותר".

הרב שלזינגר: "אני מזדהה ברמה האנושית עם הפלשתינאים שאני פוגש, אני מכיר בערגה, ברצון ובצורך שלהם. אני יודע שברמה המעשית יש כאן שתי אמתות בהתנגשות, ואני לא מוכן לוותר על האמת שלי אבל אני לא רוצה שהגשמתה תגרום לסבל ולאיבוד זכויות בצד השני".

כל הדיבורים האלו אכן נשמעים יפים מאוד, אבל איך אתם מתרגמים את זה לפתרון פוליטי המוסכם על כולם?

הרב שלזינגר: "אין לנו חזון מדיני ופוליטי, והקרקע גם עדיין לא מוכנה להסדר כזה. הכול משתנה ותוסס, ואנשים מקשיבים זה לזה ומעלים רעיונות. הפלשתינאים מדגישים תמיד שזה לא מספיק לדבר, כי הם חיים תחת כיבוש. לאחר חצי שנה של מפגשים התחלתי להכיר יותר בסבל הפלשתינאי, והתחלתי לחשוב שיש משהו לא בסדר כאשר הגשמת חזון הנביאים מתעלמת מהנוכחות והאנושיות של עם אחר, וצריך לשנות כאן גם תפיסה מחשבתית, וגם דרכי פעולה בשטח".

עלי: "כשחושבים כקרבנות אין פתרונות. לכל עם יש את השורשים שלו, אבל כולנו התרחקנו מהם. ליהודים החשיבות ההיסטורית והתנ"כית הרבה יותר נוכחת כאן מאשר באזור תל אביב, ואנחנו, הפלשתינאים, הרבה יותר מחוברים למקומות שהגענו מהם ב-48', אזורי השפלה והמרכז. אבל אנו לא מסוגלים להכיר בשורש הזה בגלל הפחד מהפתרון, מהמשמעות של האמירה הזו, מחשבות על החזרת שטחים, הכנסת פליטים, או טרנספר. אני רוצה להגיע למצב שכל פגיעה באדם תיחשב פשע, לא משנה מי עושה את זה. כל מעשה קיצוני יהיה פשע, זה מאתגר את הפתרון. מבחינתי השלום הוא לראות את זכויות האדם בהרמוניה, מבחינה פוליטית, דתית או כלכלית. כל עוד אנחנו לא מדברים אני לא מצפה לפתרונות. מי שיוכיח לי שיש משהו שיצליח חוץ מזה, אני רץ אחריו בעיניים עצומות".

תנועות התנגדות

איך האנשים בסביבתכם מגיבים ליזמה הזו?

הרב שלזינגר: "בהתחלה פרסמתי את היזמה במייל היישובי. היה מישהו שכתב ברשימה של אלון שבות: 'הבנתי נכון? אתה מביא מחבל אלינו הביתה שיגיד לנו איך להתנהג - השתגעת?' עוד מספר אנשים מאותו הפורום הסכימו אתו. בפומבי לא היה כמעט אף אחד שהגן על התפיסה שלי, אבל במיילים הפרטיים הייתה תמיכה, ולמפגשים הגיעו הרבה אנשים. זה לא אומר שלא נשאלו גם שאלות קשות. הפידבקים שקיבלתי היו, שהמפגש אכן גרם לפתיחת צורת המחשבה. ישנם הרבה אנשים שרוצים לשמוע, מדברים אתי אחד על אחד ומתכתבים אתי, אבל בציבור יש חשש שהוא מובן".

עלי: "רוב הרחוב הפלשתינאי שקט ונחמד, אני לא יכול להגיד שהוא מגויס אבל הוא שקט, הוא לא הורס, אז יש פוטנציאל להשתמש בכוח

ובאנרגיה שנמצאת באנשים האלו. אני יודע שמחיר השלום מכאיב וגבוה אבל זה קל יותר ממחיר המלחמה, מי שחווה וחי מלחמה יודע את זה. אנחנו תקועים מכיוון שאנחנו לא מוכנים לשלם את מחיר השלום, אבל מסוגלים לבלוע את מחיר המלחמה. חוץ מזה, אני לא סופרמן, אני לא אומר שאביא שלום לאדמה הזו, אני פשוט אדם שהתפקח וגילה דרך וכיוון אחר, אני מצפה שיתקפו אותי גם בחברה שלי וגם מקרב המתנחלים. אבל אני יודע שכל עוד אנחנו לא מדברים עם הימין, השמאל לא יעשה שלום. אם הימין יעשה שלום, לשמאל יהיה קל להצטרף, אבל אם השמאל הולך למלחמה לימין לא יהיה קשה להצטרף. אנחנו נוגעים בדברים מכאיבים ואני מצפה לתוקפנות ולשיפוטיות, ואני גם יודע שהזעקה נגדי באה מכאב ולא משנאה, אנשים שנוגעים בכאב שלהם צועקים, גם אם אני בצד שלהם".

למרות ההתנגדות הגורפת מצד אנשי גוש עציון כלפי אלימות כלפי פלשתינאים, הדעות כלפי העצרת שהתקיימה בצומת הגוש היו חלוקות. חלק מהמתנגדים טוענים שאם הצד השני לא עושה עצרות בכל פעם אחר פיגוע טרור, אין סיבה שאנחנו נעשה.

הרב שלזינגר: "הייתי רוצה שיהיו דברים כאלו, ואולי עד שלא יהיו עצרות פלשתינאיות גם לא יהיה שלום".

עלי: "אנחנו לא נמצאים בנקודה שווה בצורת החיים, יש בינינו יחסים שבין כובש ונכבש, בוא לא נתעלם מזה, כל עשייה למען שלום בצד הפלסטיני תהיה מבוססת על דרישה פוליטית, ואילו הדרישה בצד הישראלי מבוססת רק על דבר אחד - הרצון שלא תהיה אלימות".

יש משהו מחתרתי ב'שורשים', אולי מכיוון שמדובר בחשיבה פורצת דרך ואולי מכיוון ששני העמים עוד לא מוכנים באמת למסר שמועבר שם, אבל זו הסיבה שהארגון עובד על חשיפה אטית, חלק מהפעילויות שלהם נאמרו לי שהן לא לציטוט מתוך כיבוד בקשתם של משפחות פלשתינאיות שמעורבות בפעילות.

הרב שלזינגר: "מבחינת היהודים אין חשש מחשיפה, אבל אנחנו מתפתחים לאט, אנחנו רוצים להיחשף אבל במינון הנכון. בצד הפלשתינאי יש תנועה נגד נורמליזציה, חלק גדול מהם לא מוכנים לשום מגע עם המתנחלים כי הם מאמינים שזה נותן לגיטימציה לאלו שבגללם יש כיבוש וצבא ובלעדי היהודים המצב היה בסדר. אני מאמין שדווקא דרך המפגש תוכשר הקרקע לכך ששני הצדדים יוכלו לקבל את מה שהם רוצים וצריכים. ההכרה האנושית היא הנשק הסודי".

השמש יורדת וצובעת את המקום בכתום, לרגע, עם צחוק הילדים המשחקים, אור השמש היורדת מבעד לגפנים, ומשפחתו של עלי הממתינה בסבלנות שיתפנה ויצטרף אליהם לארוחת הערב, אני שוכח לרגע שאני בשטח 'אויב'. אני מרגיש צביטה קטנה בלב כשאני חווה מציאות שונה מזו שאני רגיל אליה, וחושב איך דברים יכלו ויכולים להיות אחרת.

כשאני נוסע שוב בדרך העפר לכיוון צומת הגוש, מלווים אותי דבריו של עלי: "אני תמיד אומר לעם היהודי, אתם לא האויבים שלנו. הפחד שלכם הוא האויב שלי. אין לכם מושג כמה שלחיות תחת שלטון צבאי זה משפיע עלינו ומנהל את חיינו. הגיע הזמן שנפסיק עם התחרות מי צודק יותר, בואו נפסיק את הקורבנות ונתחשב בילדים שלנו שמחר כשהם יעלו על האוטו אנחנו נדע שהם יחזרו אלינו הביתה בשלום. אני כן רוצה שנתווכח, אך לא בצורה אלימה, שאף אחד לא יהרוג את השני, בואו נייצר מקום בטוח לוויכוח הזה למען העתיד שלנו". ■